

E. Raczek	
Nadpłodność i dodatkowe zajście w ciążę jako przyczyna dwujcowskich bliźniąt - możliwość wyjaśnienia zjawiska w dobie badań polimorfizmu DNA	
Superfecundation and superfetation with resulting heteropaternal twins - a possible resolution of the phenomena in the era of DNA typing.	.73
PRACE KAZUISTYCZNE	
CASE REPORTS	
K. Rygol, M. Kobek, C. Chowaniec	
Błędna ocena wyników badań radiologicznych jako przyczyna nieprawidłowej kwalifikacji prawnej	
The erroneous appraisal of X-ray examination results as the cause of improper legal classification of body injuries.	.79
K. Drożdżiak, J. Kabiesz, S. Kabiesz-Neniczka:	
Kompleksowa ekspertyza sądowo-lekarska dotycząca NN zwłok spalonych, z uwzględnieniem ich identyfikacji osobniczej	
Comprehensive medico-legal examination of an unidentified burnt victim NN with regard to individual identification.	.85
SPRAWOZDANIE	
REPORT	
J. Berent	
16 th Meeting of the International Association of Forensic Sciences Montpellier - Francja, 2-7 września 2002 r.	.91

Prof. dr hab. n. med. Halina SYBIRSKA

Przekazane Redakcji Archiwum Medycyny Sądowej prace naukowe, złożone zostały przez kolegów z różnych Katedr Medycyny Sądowej oraz współpracowników i uczniów prof. dr hab. n. med. Haliny SYBIRSKIEJ - jako wyraz uznania i podziękowania za wieloletnią[^] współpracę i kierowanie zespołem Katedry Medycyny Sądowej Śląskiej Akademii Medycznej oraz za Jej wielki wkład w rozwój toksykologii sądowo-lekarskiej.

Prof. Halina SYBIRSKA po ukończeniu studiów na Wydziale Fizyczno-Chemicznym UJ (1955) - od 1958 r. objęła asystenturę a potem adiunkturę (doktorat z wiedzy toksykologicznej 1963) w Katedrze Medycyny Sądowej ŚAM Pracując początkowo pod kierownictwem Prof. Tadeusza Pragłowskiego i doc. Władysława Nasiłowskiego - objęła kierownictwo Pracowni Toksykologicznej a później samodzielnie prowadziła Zakład Toksykologii Sądowo-Lekarskiej (habilitacja w 1975r. - stanowisko docenta 1978 r. - tytuł profesora - po paroletnim oczekiwaniu na realizację wniosku Rady Wydziału - 1990 r.)

W latach 1981-1984 - kieruje Zakładem Toksykologii Wydz. Farmacji ŚAM - w roku 1995 po przejściu prof. dr hab. Władysława Nasiłowskiego na emeryturę obejmuje całościowe kierownictwo Katedry Medycyny Sądowej ŚAM - pełniąc tą funkcję do 2002r. (stan emerytalny).

Należy dodać, iż prof. dr hab. Halina SYBIRSKA przez dwie kadencje była członkiem a później zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Ekspertyz Sądowych (1986-2002), członkiem Komisji Toksykologicznej PAN oraz od 1990r. członkiem a później zastępcą prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii.

Życiorys naukowy prof. Haliny SYBIRSKIEJ obfituje przede wszystkim w działalność badawczą i wydawniczą (ok. 120 prac naukowych ogłoszonych drukiem, ok. 160 referatów i zgłoszeń zjazdowych) - ukierunkowaną i skoncentrowaną na wybranych aktualnie tematach toksykologicznych, m.in. dotyczących narkomanii, zatruc lekami, toksykologicznej diagnostyce sądowo-lekarskiej i analityce materiału biologicznego oraz na współpracy opiniodawczej z medykami sądowymi w zakresie problemów toksykologicznych. Podkreślić należy ukierunkowanie zainteresowań Prof. Haliny SYBIRSKIEJ - na wzajemne zrozumienie wymogów medycyny sądowej i toksykologii dla potrzeb naukowych i praktycznych a także epidemiologicznych.

Zwłaszcza wiele wysiłku w podjętej przez Nią tematyce naukowej pozwoliło zespołowi współpracowników, lekarzy, toksykologów i biologów - stworzyć wizję nowoczesnej medycyny sądowej, w której reprezentowane są harmonijnie wszystkie działy medycyny sądowej - w tym także toksykologiczna diagnostyka sądowo-lekarska.

W dorobku prof. Haliny SYBIRSKIEJ - mieści się nie tylko żywa działalność naukowa tworząca wizerunek medycyny sądowej złożony z wielu kierunków badawczych - ale także działalność organizacyjna i dydaktyczna (wykłady, ćwiczenia z wybranych tematów w ramach medycyny sądowej, promocja 7

doktoratów, 11 prac magisterskich, liczne recenzje na stopnie i tytuły naukowe).

Obecny gest współpracowników i kolegów prof. Haliny SYBIRSKIEJ z kilku Katedr Medycyny Sądowej tj. przesłanie wybranych prac naukowych do Redakcji Archiwum z prośbą o ich wydrukowanie, ma na celu nie tylko podziękowanie i przynajmniej częściowe zadośćuczynienie, za wielki wysiłek wychowawczy i naukowy prof. Haliny SYBIRSKIEJ - ale także przypomnienie, iż należy Ona do pionierów polskiej toksykologii sądowo-lekarskiej i jest twórcą wielu metod badawczych w analizie toksykologicznej (m.in. Jej autorstwa jest szereg metodyk wyosabniania i oznaczania ksenobiotyków oraz ich metabolitów z czynnego chemicznie materiału biologicznego zwłaszcza sekcyjnego).

prof.dr hab. Władysław NASIŁOWSKI
i współpracownicy

Zofia Olszowy, Joanna Nowicka, Stanisława Kabiesz-Neniczka

Znaczenie diagnostyczne oznaczania kwasu mrówkowego w zatruciu alkoholem metylowym

Diagnostic importance of formie acid detection in methyl alcohol poisoning

Z Katedry Medycyny Sądowej Śląskiej AM w Katowicach
Kierownik: dr hab. n med. Z. Olszowy - profesor Śląskiej AM

W pracy przedstawiono możliwość wykorzystania oznaczania kwasu mrówkowego w materiale biologicznym w diagnostyce zatrutych alkoholem metylowym. Kwas mrówkowy oznaczono w postaci lotnego estru: mrówczanu metylu, metodą chromatografii gazowej techniką „heade-space”. W oparciu o opiniowane w Katedrze przypadki wykazano przydatność tej analizy w toksykologii sądowej zwłaszcza w przypadkach późnych zgonów po spożyciu metanolu a także możliwość jej wykorzystania dla celów klinicznych do oceny fazy zatrucia jak również monitorowania przebiegu leczenia.

In the paper the authors have presented a possible use of formie acid detection in biological specimens in the diagnosis of methanol poisonings. Formie acid was determined as a volatile methyl formate ester by the gas chromatographic head-space method. Based on opinions relating to methanol poisonings, formulated in the Forensic Medicine Department, Silesian School of Medicine, Katowice a potential application of the method mentioned above to forensic medicine was shown, especially in cases of late deaths after methanol intoxication and also a possibility of its use in clinical evaluation of the poisoning phase as well as monitoring the course of treatment.

Słowa kluczowe: metanol, kwas mrówkowy, materiał biologiczny, chromatografia gazowa

Key words: methanol, formie acid, biological specimens, gas chromatography

Alkohol metylowy znajduje szerokie zastosowanie jako rozpuszczalnik szelaku, pokostów, lakierów, jako środek zapobiegający zamarzaniu, składnik płynów myjących a także substancja używana do skażania etanolu. Zatrucia metanolem najczęściej spowodowane są konsumpcją alkoholu niewiadomego pochodzenia lub spożyciem preparatów gospodarstwa domowego zawierających ten ksenobiotyki.